

تاریخ: ۹۹/۱۱/۱۳
شماره: ۳۹۹۴۴۶
پیوست:

به نام خدا

جناب آقای مهندس اکبری

معاون محترم آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی

سلام علیکم،

بازگشت به نامه ۶۰۰/۹۹/۵۷۷۵ مورخ ۹۹/۱۰/۱۴ بدینوسله نظرات اعضای کمیسیون زیربنایی خانه کشاورز را بشرح زیر به استحضار می رساند:

الف. کشاورزان مالک آب چاههای کشاورزی هستند.

بر اساس مستندات ذیل، آب چاه های کشاورزی که توسط بهره بردار در زمین مالکیتی و یا مباح حفر شده باشد ملک حافر است.

مستندات قانونی.

۱- ماده ۱۶۰ قانون مدنی. (هر کس در زمین خود یا اراضی مباحه به قصد تملک قنات یا چاهی بکند تا به آب برسد یا چشمه جاری کند مالک آب آن میشود و در اراضی مباحه مادامی که به آب نرسیده تحجیر محسوب است.)

۲- سند ثبتی حقا به بران از آبهای رودخانه های عمومی که جزو انفال هستند.

۳- اسناد تنظیمی ثبتی برای صاحبان قنوت.

۴- عدم تسریع مفاد اصل ۴۵ قانون اساسی موضوع انفال به مشترکات در بخش آب.

(اصل ۴۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران انفال و ثروتهای عمومی از قبیل زمینهای موات یا رها شده، معادن، دریاها، دریاچهها، رودخانهها و سایر آبهای عمومی، کوهها، درهها، جنگلها، نزارها، بیشههای طبیعی، مراتعی که حریم نیست، ارث بدون وارث، و اموال مجهول المالک و اموال عمومی که از غاصبین مسترد می شود در اختیار حکومت اسلامی است تا بر طبق مصالح عامه نسبت به آنها عمل نماید. تفصیل و ترتیب استفاده از هر یک را قانون معین می کند.)

۵- اشاره صریح ماده یک قانون توزیع عادلانه آب به مشترکات

(ماده ۱ - بر اساس اصل ۴۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آبهای دریاها و آبهای جاری در رودها و آنها را طبیعی و درهها و هر مسیر طبیعی دیگر اعم از سطحی و زیرزمینی و سیلابها و فاضلابها و زه آبها و دریاچهها و مردابها و برکههای طبیعی و چشمه سارها و آبهای معدنی و منابع آبهای زیرزمینی از مشترکات بوده و در اختیار حکومت اسلامی است و طبق مصالح عامه از آنها بهره برداری می شود. مسئولیت حفظ و اجازه و نظارت به بهره برداری از آنها به دولت محول می شود.)

۶- مسئله ۲۴ از کتاب احیا و مشترکات و احکام مشترکات آیت الله خمینی نشر موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی سال ۱۳۹۲ (کتاب احیای موات و مشترکات احکام مشترکات پدیدآورنده: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ناشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) زمان (شمسی): ۱۳۹۲

مسئله ۲۴ - و از مشترکات، آب‌ها می‌باشند؛ و منظور از آن‌ها، آب‌های شط‌ها و نهرهای بزرگ مانند دجله و فرات و نیل و نهرهای کوچکی است که کسی آن‌ها را به جریان نینداخته، بلکه خودشان از چشمه یا سیل‌ها یا آب‌شدن برف‌ها به جریان افتاده‌اند. و همچنین است چشمه‌های شکافته شده از کوه‌ها یا در زمین‌های موات و آب‌هایی که از باریدن باران‌ها در زمین‌های پست جمع شده. بنا بر این مردم در همه این‌ها مثل هم مساوی می‌باشند و کسی که چیزی از آن‌ها را به وسیله ظرف یا آبگیر یا حوض و مانند این‌ها حیزت کند مالک می‌شود و احکام ملک بر آن جاری می‌باشد و فرقی بین مسلمان و کافر نیست. و اما آب‌های چشمه‌ها و چاه‌ها و قنات‌هایی که کسی آن‌ها را در ملک خودش یا در زمین موات به قصد تملک آب آن‌ها حفر نموده، ملک حفرکننده آن‌ها می‌باشد مانند بقیه املاک و برای کسی جایز نیست که آن‌ها را بگیرد و در آن‌ها تصرف نماید مگر آن که به اذن مالک باشد. البته به غیر از بعضی از تصرفاتی که بیان آن‌ها در کتاب طهارت گذشت. و آن‌ها به نواقل شرعی - قهری باشند مانند ارث یا اختیاری باشند مانند بیع و صلح و هبه و غیر این‌ها - به غیر مالک منتقل می‌شوند.

۷- استفتاء و فتاوی‌های سایر علما و حضرات سیستانی صافی گلپایگانی مکارم شیرازی. (پیوست ۱-۲-۳-۴)

ب- اقدامات خلاف قانون وزارت نیرو

اقدامات وزارت نیرو فرا قانونی و بر اساس تصمیمات داخلی مدیران این وزارتخانه در بخش آب بشرح ذیل می‌باشد.

- ۱- اعمال ضریب تعدیل نسبت به مالکیت بهره‌برداران از چاه آب کشاورزی در بعضی از دشت‌ها بیش از یک سوم مالکیت، مطابق پروانه بهره‌برداری اولیه.
- ۲- ضریب تعدیل با هدف تامین آب چاه‌های غیر مجاز است پس ربطی به صیانت از منابع آب زیرزمینی و احیا و تعادل بخشی ندارد مستند. (پیوست ۵)
- ۳- تبصره ۲ ذیل ماده ۱۱ آیین‌نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع به این معنا که برای صدور پروانه‌های جدید، میانگین ۵ ساله مصرف را لحاظ قرار میدهد در صورتی که به علت محدود شدن ساعت کارکرد چهار معمولاً به نصف و نصب کنتور. کشاورزان برای طولانی‌تر کردن زمان مصرف دبی خود را عملاً کاهش داده‌اند و این اقدام به معنای اضافه برداشت و یا نقصان فاحش نیست. فلذا این اقدام تعدی و تجاوز به حق مالکیت کشاورزان می‌باشد.

مستند: تبصره ۲ - تشخیص نقصان فاحش آبدهی قنوات و چاههائی که عملاً مسلوب‌المنفعه نبوده ولی استفاده کافی از آنها به عمل نمی‌آید با کارشناس است که باملاک قرار دادن متوسط آبدهی پنج سال قبل از ممنوعیت منطقه اعلام نظر خواهد کرد.

برنام‌خود

تاریخ: ۹۹/۱۱/۱۳
شماره: ۹۹۹/۴۴۲
پیوست:

۴- برابر بند ۳ از مصوبه پانزدهمین جلسه شورای عالی آب در سال ۱۳۹۴ (پیوست ۶) وزارت نیرو باید حداکثر تا ۷۵ درصد از آب زیرزمینی تجدید پذیر را. جهت مصارف شرب صنعت، بهداشتی و کشاورزی در ۶۰۹ دشت کشور لحاظ قرار دهد تا ظرف ۲۰ سال آب زیرزمینی به سطح ایستایی اولیه برسد وزارت نیرو به غلط آب قابل برنامه ریزی تعریف کرده است که با مفاد این بند در تضاد است به طور مصدافی استان سمنان را عرض می‌کنم.

۵- جمع اب قابل برنامه ریزی در استان سمنان برای تمام بخش ها ۳۴۶ میلیون ۳۶۰ هزار مترمکعب است در حالی که آب تجدیدپذیر این استان یک و نیم میلیارد مترمکعب می‌باشد که ۷۵ درصد آن می‌شود یک میلیارد و ۱۲۵ میلیون متر مکعب و این تخلف آشکار وزارت نیرو است که در سایر دشتهای هم به همین منوال در جریان است.

۶- وزارت نیرو به جهت فرار از عدم انجام مسئولیت خود در صیانت و حفظ منابع آب کشور در سالهای گذشته اقدام به تدوین آیین نامه دستورالعمل و سایر دستورات وزارتخانه‌ای و اخیراً برای قانونمند کردن این تعدیات و تجاوزات به حقوق حقه کشاورزان در بخش آب مالکیتی آنها اقدام به پیشنهاد قانون جدید که بی شباهت به یاسای چنگیز خان نیست نموده است. از صاحب نظران و حقوقدانان انتظار می‌رود که با دقت، این موارد را مورد نظر قرار داده و نسبت به آن اظهار نظر کارشناسی بفرمایند ضماً تاکید می‌نمایم که حتماً باید معاونت پارلمانی و حقوقی وزارت جهاد کشاورزی به طور سازمان یافته و رسمی جهت صیانت از مالکیت و تولید بخش کشاورزی به این موضوع ورود نموده و با حضور صاحب نظران و تشکلهای بخش نسبت به تنظیم بیانیه کارشناسی اقدام ونسبت به این اقدامات وزارت نیرو مخالفت نماید.

۷- عندالزوم وزارت جهاد کشاورزی باید برای صیانت از مالکیت اب بخش کشاورزی وصیانت از تولید کشاورزی از طریق سازمان بازرسی و بعنوان مدعی از طریق دیوان عدالت اداری اقدام نماید.

عنایت اله بیابانی
قائم مقام دبیر کل

وزارت جهاد کشاورزی
معاونت آب و خاک

جمهوری اسلامی ایران
بسمه تعالی

شماره: ۵۷۷۵/۹۹/۲۸۰
تاریخ: ۱۴/۱۰/۹۹
پوست:

جناب آقای منصور معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور
جناب آقای بازرگان معاون محترم وزیر و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
جناب آقای کیخا معاون محترم برنامه ریزی و اقتصادی
جناب آقای درگاهی قائم مقام محترم وزیر در امور حقوقی و مجلس
جناب آقای خون میوزایی معاون محترم وزیر و رئیس سازمان شیلات ایران
جناب آقای وفابخشی معاون محترم امور زراعت
جناب آقای طهماسبی رئیس محترم هیات مدیره و مدیر عامل سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران
جناب آقای اورنگی رئیس محترم سازمان امور اراضی کشور

با سلام؛

احتراماً، همانگونه که مستحضرید اخیراً وزرات نیرو با روندی غیر اصولی و انحصارطلبانه مبادرت به برگزاری جلسات برای تدوین پیش نویس قانون جامع آب نموده است. بدنبال آن مکاتباتی اعتراضی از سوی مقام عالی وزارت و اکثریت حاضر در جلسات صورت پذیرفته و پیگیریهای لازم جهت تدوین اصولی پیش نویس مذکور با مشارکت کلیه ذینفعان و ذیصلاحان تحت نظارت دبیرخانه ای مستقل در ریاست جمهوری در حال انجام است، که به پیوست تصویرنامه شماره ۰۲۰/۲۰۱۳۶ مورخ ۹۹/۸/۲۴ وزیر محترم جهاد کشاورزی به وزیر محترم نیرو برای استحضار ارسال می شود.
همانگونه که در بند ۴ نامه اشاره شده است در سنوات گذشته پیش نویس پیشنهادی وزارت متبوع با مشارکت کلیه معاونتها و سازمانهای تابعه تدوین و به مراجع ذیربط ارسال شده بود.
در این راستا به پیوست آخرین پیش نویس پیشنهادی وزارت متبوع را که طی نامه شماره ۰۲۰/۴۸۲۸ به تاریخ ۸۷/۲/۲۹ وزیر محترم وقت جهاد کشاورزی به دبیرخانه شورای عالی آب ارسال شده است برای استحضار ارسال نموده و خواهشمند است دستور فرمایید ضمن بررسی مجدد نقطه نظرات تکمیلی آن معاونت/سازمان محترم را جهت جمع بندی و تدوین نسخه بهنگام شده برای بهره برداری در جلسات برون بخشی، در اسرع وقت به این معاونت ارسال نمایند.

علیراد اکبری
معاون وزیر

شماره: ۸۷۷۸/۹۹
تاریخ: ۱۴/۱۰/۹۹
پست:

رونوشت:

- مشاور محترم وزیر و مدیرکل محترم دفتر وزارتی برای استحضار
- دبیرکل محترم خانه کشاورز برای استحضار و اظهار نظر ✓
- رئیس محترم نظام صنفی کشاورزی و منابع طبیعی برای استحضار و اظهار نظر
- رئیس محترم انجمن آب و خاک پایدار ایرانیان برای استحضار و اظهار نظر
- دبیر محترم شورای هماهنگی شبکه سازمانهای مردم نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور برای استحضار و اظهار نظر
- رئیس محترم موسسه پژوهشهای برنامه ریزی و اقتصاد کشاورزی برای استحضار و اظهار نظر
- مدیرکل محترم دفتر امور حقوقی برای استحضار و اظهار نظر
- مدیرکل محترم دفتر محیط زیست و سلامت غذا برای استحضار و اظهار نظر
- مدیران کل و مشاورین محترم معاونت برای اطلاع و اظهار نظر
- دفتر امور آب کشاورزی برای جمع بندی

متن استفتاء

■ احتراماً خواستار نظر فقهی روشن آنجانب
میباشم که آیا آبهای تحت الارض از مباحات
یا مشترکات یا انفال است. روشن خواهد کرد
که قوانین فرعی چگونه تنظیم و از هرج
ومرج در اساس مالکیت جلوگیری و از
سرمایه گذاری کشاورزان حمایت شود.

حقوق کشاورزان از دیدگاه شرع

بسمه تعالی

آب چاه و چشمه و قنات که با حقاری، جارعی شده است نه خود به خود، ملک حافر است

۱۳۳۱

حقوق کشاورزان از دیدگاه شرع

بیت
عاجز باجهاست محسوب می شود که هر کس از اجور
مدن فرزندین و دیگران را با اجاره حقوق آنرا
حیات کند ضیق بادست =

مخبرین بکسید
۱۸ آبان ۸۹

حقوق کشاورزان از دیدگاه شرع

سراله الرحمن الرحیم

عظیم السلام ورحمة الله به طور کلی همگونی با کسانی در زمین
ملکی خود را می چسبوندند یا قنای احداث نمایند، آب تغل

به صاحب ملک است

والله العالم به جادی الثانيه ۱۴۳۱

السلامة (مجلس استفتاءات)

وزارت منابع آبی ایران
فناوری

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی
تاریخ صدور:	
شماره بازنگری:	دستورالعمل اجرای توامان آیین نامه مصرف بهینه آب کشاورزی و قانون تعیین تکلیف چاههای آب فاقد پروانه بهره برداری
تاریخ بازنگری:	

۸-۵-۱- محدوده های مطالعاتی "الف":

مجموع حجم پروانه‌های بهره‌برداری اصلاح شده از حجم آب قابل برنامه‌ریزی کسر و تا سقف ۹۰ درصد مابقی برای تعیین تکلیف چاههای آب فاقد پروانه بهره‌برداری قبل از سال ۱۳۸۵ اختصاص یافته و مطابق شیوه نامه پیوست شماره یک دستورالعمل اقدام می‌گردد.

تبصره (۱): میزان ۱۰ درصد از مازاد آب قابل برنامه ریزی برای تامین نیازهای شرب و صنعت آبی تخصیص می‌یابد.

تبصره (۲): چنانچه ۹۰ درصد آب باقیمانده برای تعیین تکلیف چاههای فاقد پروانه کمتر از مجموع سرانه ۲۵ متر مکعب در شبانه روز به ازای هر چاه فاقد پروانه باشد، میزان حجم کسری مطابق بندهای ۸-۵-۲، از محل تعدیل پروانه های اصلاح شده تأمین خواهد شد.

تبصره (۳): چنانچه ۹۰ درصد آب باقیمانده برای تعیین تکلیف چاههای فاقد پروانه بیشتر از مجموع سرانه ۲۵ متر مکعب در شبانه روز به ازای هر چاه فاقد پروانه باشد. سرانه ۲۵ متر مکعب در شبانه روز مطابق شیوه نامه پیوست شماره یک قابل افزایش خواهد بود.

۸-۵-۲- در محدوده های مطالعاتی "ب":

پروانه‌های بهره برداری اصلاحی با فرمول و ضریب تعدیل زیر محدوداً اصلاح می‌گردد. (احجام بر حسب میلیون مترمکعب می باشد)

میزان حجم پروانه‌های بهره‌برداری اصلاحی (۸-میزان حجم آب قابل برنامه‌ریزی) = ضریب تعدیل

تبصره ۱: مقدار A معادل حجم آبی است که از حاصل ضرب تعداد چاههای آب فاقد پروانه بهره‌برداری شناسایی شده (فرم شماره یک) که باید پر و مسلوب‌المنفعه گردند، در ۲۵ متر مکعب در شبانه روز در طول ۳۶۵ روز برحسب میلیون مترمکعب تعیین می‌شود.

تبصره ۲: فرمول تعدیل پروانه‌های مصرف بهینه آب کشاورزی به شرح زیر می‌باشد:

حجم پروانه بهره‌برداری اصلاح شده * ضریب تعدیل = حجم پروانه بهره‌برداری تعدیل شده هر چاه (براساس آب قابل برنامه‌ریزی)

تبصره ۳: پس از اعمال این بند (۸-۵-۲) در محدوده های مطالعاتی که برای تعیین تکلیف چاههای آب فاقد پروانه و اختصاص سهمیه ۲۵ متر مکعب در شبانه روز به ازای آنها پروانه بهره‌برداری چاهها تعدیل شده است و به منظور استیفای حقوق قانونی مالکین این چاهها، شورای حفاظت منابع آب استان تصمیمات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود.

۵۱

مصوبات پانزدهمین نشست شورای عالی آب

۱- اجرای پروژه‌های پانزده‌گانه در قالب طرح احیاء و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی به تصویب رسید.
(بسته اجرایی این پروژه‌ها به صورت تفصیلی با معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی نهایی خواهد

شد.)

۲- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور، ضمن تقویت اعتبارات بخش آب و آبخیزداری، اعتبارات موردنیاز پروژه‌های ۱۵گانه را طی سال ۱۳۹۴ و برنامه ششم به منابع آب زیرزمینی، متناسب با اهداف مصوب و نیازهای هر بخش اختصاص دهد.

۳- وزارت نیرو موظف است به منظور احیاء و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی، تا پایان مهرماه سال جاری حداکثر تا ۷۵ درصد منابع آب زیرزمینی تجدیدپذیر را به تفکیک مصارف شرب، صنعت، کشاورزی و فضای سبز، در هر یک از ۶۰۹ محدوده مطالعاتی تعیین و به دستگاہ‌های اجرایی ذیربط اعلام نماید تا ظرف مدت ۲۰ سال سطح آب زیرزمینی به سطح ایستایی اولیه برسد.

۱۳۹۴
۲۱